

ואם כן, **הבא נמי** ביחס לפסול יוצא דופן, המבואר בברייתא ללומדו ממיעוט של "זאת", **איצטריך תרי קראי**. אחד ליוצא דופן שנולד מבהמת חולין שהקדישו אותה, ואחד ליוצא דופן שנולד מבהמת קדשים, ונולד קדוש.

וכיון שבהכרח רבי שמעון בברייתא דיבר על יוצא דופן של קדשים, יש לנו ראיה לדברי רבי יוחנן, שרבי שמעון מודה שיוצא דופן פסול בקדשים.

תנו רבנן: אשה המקשה לילד, (18) וראתה דם מתוך הרגשת צער הלידה [ואשה הרואה דם מחמת צער לידה, נקרא הדם "דם קישוי", ואינו מטמא משום דם זבה], במשך שלשה ימים, **ויצא** ולד דרך דופן, הרי זו יולדת בזוב. והיינו, שיש לה דין של זבה רגילה, כי מה שטיהרה התורה דם הבא מחמת קישוי לידה שלא ינהג בו דין זבה, הוא דווקא דם היוצא בלידה רגילה, ולא בלידת "יוצא דופן", לפי שאין עליה שם לידה.

ורבי שמעון אומר: יוצא דופן הרי הוא ולד מעליא. ולפיכך, גם אשה זו שראתה דם מתוך קושי הלידה, וילדה דרך דופן, **אין** זו יולדת בזוב, אלא דינה כיוולדת רגילה, ודם הקישוי שלה טהור.

ועוד מוסיפה הברייתא:

ודם היוצא משם, טמא. ורבי שמעון מטחר [וכפי שיבואר להלן].

והניחה הגמרא ש"דם היוצא משם", הכוונה היא לדם הלידה שיוצא דרך הדופן, ממקום החתך שדרכו יוצא הולד.

ומקשה הגמרא: **בשלמא רישא**, העוסקת בדין דם הקישוי שלפני לידת יוצא דופן, שפיר מטחר רבי שמעון, משום דאזיל **למעמיה**, שהוא מחשיב ולד יוצא דופן כולד מעליא. **ורבנן** מטמאים משום דאזיל **למעמיהו**, שאינו ולד רגיל.

אלא סיפא, העוסקת בדם היוצא בשעת לידה עצמה, **במאי פליגי?** [והרי אדורבה, רבי שמעון המחשיב ליוצא דופן כולד מעליא, היה לו לטמאות את הדם כדין דם לידה רגיל. ורבנן הסוברים שאין זו לידה, היה להם לטהר, כדין דם מכה?!]

מתרצת הגמרא: **אמר רבינא: כגון שיצא** ולד עצמו דרך דופן.

[אבל] **ודם** עצמו יצא דרך הרחם [והיינו מא-ב

קיימא ולא באופן שנולד נפל. וחקר החזון איש [סימן קכ"א ס"ק ל"ו] האם הסיבה היא מצד זה שרק דם המתעורר לצאת מחמת ולד בר קיימא נחשב דם קישוי, או שהלידה נותנת למפרע שם של דם קישוי על הדם שקדם לה.

והוכיח החזון איש מהסוגיא שלנו שאף על פי שהדם יצא מחמת לידה רגילה של ולד בר קיימא, והדם מצד עצמו הוא דם קושי שיצא על

מום. ותירץ, שצריך למעט אותו ממעשר בהמה או תמורה, שחלים על בעל מום, אבל כיון שנדמה התמעט לגמרי מפרשת קרבנות, ולא חלה עליו קדושה, לא חל עליו שם מעשר בהמה או שם תמורה, אף על פי שהם חלים על בעל מום.

18. דם קושי טהור רק באופן שנולד ולד בר

ועוד, זה שנקטה הברייתא "דם היוצא משם", ממקום הולד משמע! מאותו מקום שממנו יצא הולד, משם יצא הדם, ולא שיצא הולד דרך דופן, ואילו הדם יצא דרך הפרוזדור של הרחם.

אלא, אמר רב יוסף: סיפא איירי כגון שיצא ולד ודם דרך דופן.

ובמקור, האם מקומו טמא או טהור קמייפלוגי⁽¹⁹⁾ [והיינו שנחלקו באופן שאין האשה נעשית נדה, כי ראיית דם דרך הדופן אינו עושה את האשה לנדה. ומותרת לבעלה

שלא מדברת הסיפא בדם לידה עצמה, אלא כמו ברישא, בדם הקישוי שלפני לידה, היוצא דרך הרחם].

ואזדא רבי שמעון לטעמיה, שדם קישוי של יולדת יוצא-דופן הוא כיוולדת ולד בעלמא, וטהור.

וגם רבנן אזדו לטעמיהו שאינו דומה לדם לידה רגילה, ואותו לא טיהרה התורה.

מתקיף לה רב יוסף: **חדא,** אם נחלקו בענין שיצא דם הקושי לפני הלידה, **היינו רישא,** ולמה הברייתא חוזרת על עצמה?

לטמא אדם וכלים. ועוד הקשה תוספות הרא"ש, הרי הדם אינו לא אוכל ולא משקה, ואינו מקבל טומאה.

ותירצו, שהלכתא גמירי ליה שהמקור מטמא את הדם להיות אב הטומאה, אף על פי שמצד הכללים של טומאה בכל התורה אינו ראוי להיטמא. אבל האשה טהורה כי על הדם יש הלכתא גמירי ליה וגזירת הכתוב.

וכתב הסדרי טהרה [יו"ד קפ"ח ד' ד"ה ולענ"ד נראה דאף] שרש"י [לעיל כב א] חולק על תוספות וסובר שאינו הלכה למשה מסיני, אלא נחלקו איך דורשים את הפסוק, וממה התמעטו המראות הטהורות, האם התורה מיעטה אותם רק שיש עליהם דין צדדי שאשה הרואה אותם אינה נדה, אבל הדם מצד עצמו נשאר דם נדה, או שהתורה מיעטה אותם מלהיות דם נדה בכלל.

אמנם שיטת הרמב"ן והרשב"א והר"ן מכח כל הקושיות הנ"ל, שבדאי המקור אינו מטמא את אשה במגע, והמקור עצמו אינו טמא. אלא, כיון שמצינו כי הדם אשר נתגדל במקור נטמא, ומטמא את האשה בטומאת נדה, הוא הדין כל דם הגדל במקור, הרי הוא טמא ונעשה אב

ידי התעוררות ולד רגיל לצאת, ורק בסוף קרה דבר מיוחד שהוציאו את הולד דרך הדופן, ועל כרחק שהלידה היא תנאי לתת לדם שם של דם קושי למפרע.

וכן הוכיח החזון איש שאם יומת הולד לפני שנולד, אין הדם דם קושי, אף על פי שמצד הדם שכבר יצא, אין הבדל אם הולד הומת. ועל כרחק שבהעדר לידה בסוף, אי אפשר לתת לדם שם של דם קושי.

19. מקור מקומו טמא. שיטת רש"י והתוספות והריטב"א והרא"ש שהמקור הוא דבר טמא, ולכן הדם, והוא הדין כל דבר אחר, נטמא על ידי שהוא נוגע במקור. והקשו התוספות [לעיל טז א], הרי הדם נוגע במקור בבית הסתרים, ויש לנו כלל שרק מגע במקום גלוי מטמא, ולא טומאת בית הסתרים. ועוד הקשו התוספות [שם], אם הדם נטמא בגלל שנגע במקור, אם כן למה כל אשה אינה טמאה, והרי המקור נוגע בגופה. ועוד הקשה תוספות הרא"ש [בסוגיא], למה הדם מטמא את האשה, הרי הדם נגע בטומאה, והוא נהיה ראשון לטומאה, וראשון לטומאה אינו יכול

מהדופן, הרי הוא גם **מטמא באשה** בתורת ראיית נדה. לפי שסובר ריש לקיש דאליבא חכמים יציאת הדם דרך דופן הרי היא כאילו יצא דרך רחם, ואין טעמם של חכמים משום שמקור מקומו טמא. [והוא מעמיד את הברייתא כמו התירוץ של רבינא, ולא כמו רב יוסף].

לדברי המטהר בדם היוצא מהדופן, הרי הוא גם **מטהר באשה**, שאינה נדה.

ורבי יוחנן אמר: אף **לדברי המטמא בדם** היוצא מהדופן, **מטהר** הוא **באשה** משום ראיית נדה. כי טומאת הדם היא רק משום שמקור מקומו טמא, ולא משום ראיית נידה.

ואזדא רבי יוחנן לטעמיה. (20)

דאמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי: **מניין שאין אשה טמאה בנידה או בזיבה עד שיצא מודה** [דם נידות וזיבות] **דרך ערותה?** שנאמר "ואיש אשר ישכב את אשה דוה,

ואינה טמאה שבעה ימים. אבל נחלקו האם הדם שנגע במקור נעשה בכל זאת לדם טמא, ומטמא את האשה בטומאת מגע, ואסורה לאכול בתרומה עד הערב].

מר [רבנן] **סבר: מקור, מקומו טמא**. ולכן, על אף שדם זה אינו נחשב לדם קישוי מחד, ולא לראית דם נידה או זיבה מאידך, טמאה האשה משום נגיעתה בדם שנגע במקור, והדם חוזר ומטמא את האשה לפחות בטומאת מגע, ככל דם טמא.

ומר [רבי שמעון] **סבר: מקור, מקומו טהור**, ולפיכך כשיוצא הדם דרך הדופן הרי הוא דם טהור, ואינו מטמא את האשה.

והוא הדין לרבי שמעון, אם יצא הדם מתוך קישוי מהרחם, גם הוא יהיה טהור, שהרי חשיב ליוצא דופן כלידה מעליא, ונמצא שהדם הוא דם קישוי טהור.

אמר ריש לקיש: **לדברי המטמא בדם** היוצא

20. ואזדא רבי יוחנן לטעמיה. הקשו התוספות מה הראיה ממה שאמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי שאשה לא מטמאה דרך דופן, הרי גם ריש לקיש מודה שרבי שמעון [וסתם רבי שמעון הוא רבי שמעון בן יוחאי] שמטהר בדם מטהר באשה.

ותירצו התוספות, שרבי יוחנן סובר שאין מחלוקת בעצם הדין שדם שיצא דרך הדופן, האשה טהורה, וגם רבנן מודים לזה. אלא נחלקו אם חל על הדם ההיתר של דם קישוי. אבל לא מסתבר שרבנן נחלקו על רבי שמעון בעוד מחלוקת, האם דם שיש עליו היתר של דם קישוי אבל יצא דרך דופן שיהיה טמא. מה שאין כן ריש לקיש, שהוא לומד שנחלקו רבנן ורבי שמעון גם בדם שיצא דרך דופן.

הטומאה, אבל לא מצד שנגע במקור. ועל זה חידשה הגמרא שכל הדמים הבאים מן המקור טמאים, ולא רק דם שלא יצא מפרוזדור הרחם או דם קישוי או דם טהור, אלא אפילו דם לבן טמא. ורק שאין הדמים האלה מטמאים את האשה בטומאת ראיית דם נדה [טומאת שבעה]. ויותר מזה חידש ריש לקיש, שאפילו אם נפלה חתיכת בשר, גם היא נטמאת מכה שנתגדלה במקור.

והסדרי טהרה [ק"צ צ"ג ד"ה מזה] **כתב נפקא מינה**, שלפי הרמב"ן והרשב"א והר"ן הטעם שנתגדל במקור, וזה דם הנדה גמור, זה מטמא במשא, אמנם לתוספות, שזה לא דם הנדה ורק הנגיעה במקור מטמאה אותו, הדם מטמא רק בטומאת מגע ולא בטומאת משא.

ונטהר בערב.

אמר רבי יוחנן: מקור של אשה שהזיע [שזילף החוצה] דם לבן וצלול כשתי טיפי מרגליות, טמאה האשה.

ומבארין: למאי טמאה אותה אשה?

אילימא לטומאת שבעה ככל נידה.

לא יתכן. כי הרי דם לבן וצלול אינו מטמא. לפי שרק המשה מיני דמים אדומים טמאין באשה, ותו לא. ודם זה לבן וצלול הוא! ?

אלא, לטומאת ערב, ששתי הטיפין הלבנים נגעו במקור וחזרו ונגעו באשה וטמאה בנגיעתם בה. (22)

ודווקא תרתי טיפי מטמאין בה, אבל אם יצאה רק חדא טיפה אינה מטמאה, כי אימא לא מהמקור עצמו הוא אלא מעלמא, מצדי המקור אתיא, והרי היא טהורה. אבל שתים

וגלה את ערותה, את מקורה הערה, מלמד שאין אשה טמאה, עד שיצא מדוה דרך ערותה, ולא דרך דופן. (21)

אמר ריש לקיש משום רבי יהודה נשיאה: מקור שנעקר ממנו חתיכת בשר, ונפל הבשר מהמקור לארץ, טמאה האשה שנפל ממנה.

שנאמר "יען השפך נחושתך ותגלי ערותך" [נחושתך] משמעו שולי האשה, דהיינו מקורה, ומשמע שגם בשעה שחלק מהמקור ניתק ממקומו ונשפך החוצה הוא עדיין נקרא בשם "ערוה".

למאי טמאה האשה? אילימא לטומאת שבעה, שנחשבת יציאת חלק מהמקור כראיית נידה. לא יתכן. כי "דב" אמר רחמנא שמטמא בנדה, ולא חתיכה של בשר! ?

אלא, לטומאת ערב, שנטמאת האשה בעת שנגעה באותה חתיכה בעת יציאתה מגופה. וטומאה זאת היא ככל הנוגע בנדה, שטובל

הדופן לא שייך הרגשה. ואם כן למה צריך פסוק הרי בלאו הכי מדאורייתא האשה טהורה, כי לא היתה הרגשה.

אמנם לשיטת הנודע ביהודה [קמא יו"ד נ"ה] שגם הרגשה של זיבת דבר לח נחשב הרגשה, תיתכן הרגשה גם דרך הדופן.

22. שיטת התוספות רי"ד [לעיל כב א] שדם ירוק ושאר מראות טהורות אינם מטמאים אפילו טומאת מגע, ודווקא כשתי טיפי מרגליות מטמא, כי חז"ל ידעו שלא יוצא מהמקור דם טהור [מלבד כשתי טיפי מרגליות]. אבל מהלשונות של שאר הראשונים נראה שהם חולקים על דינו של התוספות רי"ד.

ולפי זה תירצו הראשונים קושיא אחרת, שלכאורה קשה, לפי ריש לקיש המסביר את הברייתא שהסיפא מדברת על דם שיצא דרך הדופן, חוזרת קושיית הגמרא היינו רישא. ותירצו, לפי מה שמבואר כאן שיש עוד מחלוקת יסודית בנושא אחר לגמרי בין רבנן ורבי שמעון, מה דין דם טמא שיצא דרך הדופן, האם הוא מטמא את האשה או שאין האשה נטמאת בכך. ואם כן, יש כאן חידוש שונה מהרישא, כי הרישא אמנם מדברת באותו מקרה, אבל הסיבה שנחלקו שם שונה לגמרי, ששם נחלקו האם דם של לידת יוצא דופן נקרא דם קישוי.

21. לכאורה קשה, הרי מהתורה אין אשה טמאה עד שתראה דם בהרגשה, ולכאורה דרך

ידעו חכמים כי מסתבר שיצא מהמקור.

שנינו במשנה: **כל הנשים מטמאין ביציאת הדם אל הבית החיצון**.⁽²³⁾

שואלת הגמרא: **הי ניהו בית החיצון**?⁽²⁴⁾

אמר ריש לקיש: כל שתנוקת יושבת ובעת ישיבתה נפתח פתח רחמה במקצת, ונראת.

אמר ליה רבי יוחנן: מי קרינן ליה לדם הנמצא שם שהוא "בבשרה"? והרי אותו מקום שקטנה יושבת ונראית, גלוי הוא [שאינן הוא נחשב כמגע "בית הסתרים"] אצל טומאת שריץ?

והיינו, שמגעו של שרץ מטמא את האדם רק אם נגע השרץ בחלק חיצוני וגלוי של הגוף ולא בחלק פנימי ונסתר. ואם נגע שרץ באותו מקום נחשב הדבר כאילו נגע במקום גלוי בגוף. ואם כן, אמאי בעינן לילפותא "בבשרה", שאפילו לא יצא הדם מהגוף אלא הרי הוא בבית החיצון שהיא טמאה? והרי לפי ריש לקיש מקום זה מחוץ לגוף לגמרי נחשב!?

אלא, אמר רבי יוחנן: עד בין השיניים מיקרי בית החיצון. שהוא מקום תלתולי בשר הנמצאים במעבר שבין הרחם לצידו החיצוני של הגוף.

איבעיא להו: מקום בין השיניים עצמו נחשב

כלפנים [ואם נמצא שם הדם ולא יצא יותר הרי היא עדיין טהורה] או שהרי הוא **כלחוץ**, ומטמאה?

תא שמע: דתני רבי זכאי: עד בין השיניים הרי זה כלחוץ וטמאה. אבל בין השיניים עצמן הרי זה כלפנים והיא טהורה.

במתניתא תנא: איזהו בית החיצון שנטמאת ביציאת הדם אליו? זה **מקום דישה!**

שואלת הגמרא: **מאי "מקום דישה"?**

אמר רב יהודה: מקום שהשמש דש, שמגיע אליו האבר בשעת תשמיש.

תנו רבנן "בבשרה" מלמד שמטמאה הנדה בפנים בבית החיצון של הרחם, **כבחוץ** כאילו שכבר יצא הדם מחוץ לגופה לגמרי.

ואין לי אלא נדה שהפסוק בבשרה מדבר על נדה, **זבה מנין** שגם מטמאה בבית החיצון?

תלמוד לומר "דם יהיה זובה בבשרה".⁽²⁵⁾

פולטת שכבת זרע, מנין שגם היא מטמאה טומאת ערב כשפולטת לבית החיצון, אף על פי שלא יצא מחוץ לגופה?

תלמוד לומר "יהיה זובה בבשרה", כל שיהיה בבשרה, ואפילו פליטת שכבת זרע, מטמאה אפילו בעודו בבשרה.

שהאשה ראתה דם עד שיצא לבית החיצון.

24. בפירוש המציאותי איך נראה בית החיצון והפרוזדור, ואיפה הם נמצאים, עיין פרק שני [דף יז].

25. ואף על פי שפסוק זה נאמר בטומאת

23. **בצפנת פענח** [איסורי ביאה פ"ה ה"ב]

חקר האם הדין של כל הנשים מטמאות בבית החיצון, הוא כי עד שיוצא לבית החיצון אינו מטמא, כי אין לדם שם של דם נדה. או דלמא גם בבית הפנימי נחשב דם נדה, ורק לא נחשב

רק בתוך גופה בשעה שנבעלה, הרי היא טמאה. וצריך פסוק לחדש נגיעה כזאת, מפני שטומאת בית הסתרים היא, וטומאת בית הסתרים אינה מטמאה, אלא שגזרת הכתוב הוא באשה הנבעלת שטומאת בית הסתרים תטמא אותה.

ומוכה, כי אליבא דרבי שמעון טומאת האשה חמורה מבעולה, שרק היא נטמאת במגע בית הסתרים, ולא אמרינן "דיה שתטמא כבעלה"!?

ומתרתת הגמרא: לא קשיא. כאן במשמשת, מצינו שחמורה מבעולה, מגזירת הכתוב.

כאן בפולטת שכבת זרע, דיה שתטמא כבעלה, שלא חידש לן כאן הכתוב שתהיה חמורה מבעולה.

ושואלת הגמרא: פולטת שכבת זרע, כיצד יתכן שלא תטמא עד שתצא שכבת הזרע מגופה? והרי תיפוק ליה שהיא טמאה משום דהא שימשה ונטמאה בבעילתה, מגזירת הכתוב!?

ומתרתת הגמרא: כאן מדובר בשטבלה לשימושה, וטהרה בערב, ולאחר מכן אינה נטמאת בפליטת שכבת הזרע עד שתצא מגופה, שלא תהיה חמורה מבעולה.

ורבי שמעון אומר: אין אשה מטמאה בבית החיצון עד שתצא שכבת הזרע של בועלה מחוץ לגופה, כי דיה שתהא האשה טמאה כבעלה. (26)

מה בועלה אינו מטמא בטומאת קרי עד שתצא טומאה, שכבת זרעו, לחוץ [אך אם נעקרה ולא יצאה אינו מטמא], אף היא, האשה, אינה מטמאה עד שתצא טומאתה לחוץ.

ופרכינן: וכי סבר רבי שמעון כי דיה לאשה להיטמאות כבעלה, ואין טומאתה חמורה ממנו?

והתניא: אמרה תורה [ויקרא טו] "ואשה אשר ישכב איש אותה שכבת זרע, ורחצו במים, וטמאו עד הערב".

אמר רבי שמעון: וכי מה בא פסוק זה ללמדנו?

אם לענין נוגע בשכבת זרע שטמא טומאת ערב, הרי כבר נאמר למטה, בפרשת אמור, "או איש אשר תצא ממנו שכבת זרע", ודרשינן מיניה שהנוגע בשכבת זרע טמא.

אלא, לא בא הפסוק להשיענו אלא על טומאת האשה הנבעלת, שעל אף שלא נגעה בה שכבת זרע בחלק החיצוני של גופה אלא

זרע, ובמשמשת מודה רבי שמעון שטמאה אפילו לא נפלט הזרע מחוץ לגופה.

ותירצו התוספות, שעכשיו, שהניחה הגמרא שאין הבדל בין משמשת לבין פולטת, קא סלקא דעתך של הגמרא שמשמשת אינה טמאה מצד המעשה ביאה, אלא מצד פולטת שכבת זרע. כי נכנס זרע לבית הפנימי ויצא חזרה לבית החיצון ונחשב פולטת, ולכן טמאה מדין פולטת.

נידה ילפינן מהא דנקט הכתוב לישנא דזוב למדרש שגם זבה נטמאת בבית החיצון.

26. וסבר רבי שמעון דיה כבעלה. והיינו שפולטת שכבת זרע יש לה דין כמו בעל קרי, שאינו נטמא עד שתצא טומאתו לחוץ. והקשו התוספות, הרי הפסוק שמקיש אשה נדה לבעלה, מדבר במשמשת ולא בפולטת שכבת

אלא, שאם נאמר שבהיותה במיטה לא חיישינן לפליטה, אך מיד כשהיא יורדת מהמטה יש לחוש שתפלוט, תיקשי לאידך גיסא:

מכלל, דבי קאמר רבא שיש לחוש לפליטה כל שלשה ימים, איירי דאזלה איחי בכרעה, שירדה מהמיטה לאחר שימושה, וטבלה.⁽²⁸⁾

ואם כן תיקשי, מדוע מטמאים אותה בודאי ולא מעמידים אותה בחזקת טהרה? והרי יש לנו לתלות ולומר, דילמא בהדי דקאזלה לטבול, שדיתא, יצאה ממנה כל השכבת זרע קודם טבילה, ומשטבלה להטהר משימושה, שוב לא פלטה?

וכי תימא, מה שרבא אסר עליה לאכול מב-א בתרומה אינו מצד שהיא ודאי טמאה, אלא רק מצד שיש ספק דילמא אשתייר מעט שכבת זרע בגופה לאחר הטבילה. והזרע שונשאר יוצא אחרי הטבילה ומטמא אותה שוב.

אי הכי, שזה ספק, למה רבא נקט לשון של ודאי "שאי אפשר לה שלא תפלוט"? והרי "חיישינן שמא נשתייר", מבעי ליה לנקוט,

ומקשה הגמרא: למימרא, דמשמשת, בטומאת ערב סגי לה, שטובלת למחרת תשמישה, ונטהרת. ורק לאחר מכן נטמאת בפליטת שכבת הזרע.

והא אמר רבא: משמשת, כל שלשה ימים לאחר שימושה אסורה לאכול בתרומה מחמת שאי אפשר לה שלא תפלוט.⁽²⁷⁾ ולאחר שלשה ימים אינה נטמאת בפליטה משום שכעבור ג' ימים שכבת זרע מסרחת ואינה מטמאת.

ונמצא, שלא יתכן שתטבול ותטהר משימושה, ורק לאחר מכן תטמא בפליטתה. וחוזרת הקושיה, היכן נאמר דינו של רבי שמעון שפולטת דיה כבועלה?

ומתרצת הגמרא: הכא, דינו של רבי שמעון שאין האשה נטמאת מפליטת שכבת זרע עד שיצא מגופה, במאי עסקינן, שהטבילה לאחר ששימשה כשהיא במטה, וכיון שלא ירדה מהמטה ונטהרה בטבילה בהיותה שוכבת עליה, הרי היא מותרת לאכול בתרומה. ולא חיישינן שפלטה ונטמאה. ובכהאי גוונא קאי דיניה דרבי שמעון, שאם נטהרה ולא פלטה אינה מטמאת אלא רק כשתצא הפליטה מחוץ לגופה.

28. שיטת התוספות שלמסקנא אשה שהלכה, טהורה, כי בוודאי כל הזרע כבר יצא. אמנם שיטת הר"ן שגם למסקנא אשה שהלכה היא טמאה מספק, שמא נשאר בה מעט שכבת זרע.

והערוך לנר הביא ראייה לשיטת הר"ן ממה שהזהירה התורה את בני ישראל שלא יגשו אל אשה ג' ימים לפני קבלת התורה. ודוחק לומר

27. האחרונים חקרו מהו הגורם לטומאה של משמשת, האם עצם הביאה מטמאת אותה או כניסת הזרע לגופה. שיטת המשנה למלך [איסורי ביאה ג טו] שגם הכנסת האבר בלי הוצאת זרע מטמאה. ואילו השער המלך מוכיח מהסוגיה שצריך יציאת זרע, מאחר והזרע הוא סיבת הטומאה ולא המעשה של הביאה.